

محفل انس با قرآن ویژه مدیران - روز سه‌شنبه ۹۷/۴/۱۹

تفسیر آیه ۱۵ سوره بقره در تفسیر چگونگی برخورد پروردگار با منافقان طغیانگر

آیه « الله يستهزی بهم و یمدهم فی طغیانهم یعمهون » به این معنی است که "خداوند آنان (منافقان) را به استهزا می‌گیرد و آنان را در طغیانشان مهلت می‌دهد تا سرگردان شوند." "یستهزی یعنی استهزا می‌کند و طغیان به معنای سرکشی و تجاوز از حریم‌هاست. یمد نیز در اصل به معنای کش دادن است و معنای دیگر آن مدد کردن است، در اینجا یمد به مهلت دادن اشاره می‌کند که این مهلت دادن نوعی مدد کردن است. یعمهون نیز از عمه به معنای سرگردان، حیرت، رفت و آمد بی‌هدف، به بن بست رسیدن و رفتن به راه‌نماست.

در تفسیر کشف معنای عمه کوری ظاهری و عمه، کوری باطنی عنوان شده است، عبارت «و یمدهم فی طغیانهم یعمهون» اشاره دارد که خدا منافقان را استهزا می‌کند و مهلتشان می‌دهد تا به بن بست برسند و در طغیانشان سرگردان باشند، یعنی هرکس که در زندگی خود، خدامحور نباشد تمام تلاش‌های وی به سرگردانی و بن بست می‌رسد. شخص طغیانگر وقتی می‌بیند اعمالش برای وی آرامش به ارمغان نمی‌آورد، به پوچی خواهد رسید و وی به این نتیجه می‌رسد که زندگی یک چرخه مداربسته‌ای است و بنابراین تمام تلاشش خوب خوردن و خوب خوابیدن است. فرد ماده‌گرا هیچ تفسیری از آفرینش و زندگی خود ندارد و حتی ممکن است کارش به خودکشی هم برسد.

امام رضا (ع) در تفسیر این آیه می‌فرماید که خداوند اهل مکر و خدعه و استهزا نیست ولی جزای مکر و استهزای آنان را می‌دهد و در توحید شیخ صدوق همین عبارت از امام رضا (ع) نقل شده که خداوند در مقابل مجازات می‌کند و آنان را در طغیان و سرکشی خودشان رها می‌کند تا سردرگم و غرق شوند و چه سزایی سخت‌تر از قساوت قلب و تسلط شیطان، میل به گناه، بی‌رغبتی به عبادت، همراهی با افراد ناهل، سرگرم شدن به دنیا و در مجموع غفلت کردن است که تمام این موارد مصداق رها شدن در طغیان و سرکشی منافق است.

اینکه خدا منافقان را به استهزا می‌گیرد شاید به این معنا باشد که خداوند مسخره شدن مومنان را مانند تمسخر گرفتن خودش می‌داند و بنابراین خود خداوند از مومنان پشتیبانی و حمایت می‌کند (الله یستهزی). از قول خداوند آمده است که «من اهان لی ولیا فقد ارحم لمحاربتي»: هرکس به یکی از دوستان من تحقیر و توهین روا بدارد به جنگ با من پرداخته است.

و یمدهم به معنای مهلت دادن به کسی در حکم مدد کردن وی است تا در این زمان که مهلت دارد کارش را ادامه دهد یعنی خداوند به گناهکار فرصت می‌دهد و کمکش می‌کند تا توبه کند و برگردد ولی درباره منافق آن است که وی را در طغیان خودش مدد و مهلت می‌دهد تا غرق گناه بیشتری شود. کیفرهای الهی متناسب با گناهان است و در برابر انما نحن مستهزئون، الله یستهزی آمده است.